

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-4>

УДК 657.37

НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ КЕРІВНИЦТВА: НА ШЛЯХУ ДО ЗМІН

NATIONAL AND INTERNATIONAL REQUIREMENTS FOR THE PREPARATION OF MANAGEMENT REPORT: ON THE WAY TO CHANGES

Тивончук Олена Іванівнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5524-6516>**Вента Наталія Степанівна**магістр,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0316-9229>**Tyvonchuk Olena, Venta Nataliia**
Lviv Polytechnic National University

У статті досліджено сутність та призначення звіту керівництва. Проведено комплексний аналіз діючого в Україні нормативно-правового регулювання складання звіту керівництва, визначено його окремі недоліки та неузгодженості. Представлена порівняльна характеристика положень Директив 2013/34/ЄС та 2014/95/ЄС, а також Практичного положення 1 МСФЗ «Коментарі керівництва». Основна увага у статті приділена розгляду змін вимог і рекомендацій до складання звіту керівництва, що пропонуються Радою з МСФЗ. Узагальнено фактори, що зумовлюють необхідність цих змін. Критичний аналіз змісту Проекту оновленого Практичного положення МСФЗ «Коментарі керівництва» показав, що запропонований у ньому підхід дасть змогу забезпечити достатню дисципліну звітуючих підприємств разом із гнучкістю у формуванні звітів, а використання його положень вітчизняними підприємствами сприятиме покращенню якості звітів керівництва та їх корисності для інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів.

Ключові слова: звіт керівництва, звіт про управління; фінансова інформація, нефінансова інформація, фінансова звітність, користувачі інформації.

The article examines the essence and purpose of a management report – a report with the help of which management can provide and enhance the context of published financial statements, and users have the possibility of better understanding and assessing the financial position, performance, key areas of development, existing risks, factors that affect or could affect future performance and position of an entity. Comprehensive analysis of the current legal regulation for the preparation of management reports in Ukraine is presented and some of its shortcomings and inconsistencies are identified. A comparative description of the provisions of Directives 2013/34/ EU and 2014/95/EU, as well as IFRS Practice Statement 1 Management Commentary, were provided. The article focuses on the consideration of changes to the requirements and recommendations for the preparation of management report (management commentary) proposed by the IFRS Board. The factors that determine the need for these changes, such as changes in the information needs of users of financial statements, innovations in other regulatory frameworks for entity reporting, existing problems in current reporting practices, connected with comparability of presented information, its incompleteness, inconsistency, lack of balance and others were outlined. It was concluded that the published Exposure Draft with the proposals for a revised IFRS practice statement on Management Commentary has many advantages. It presents a set of provisions, which include: procedures for issuing a management report; its clarified and expanded objective; requirements for the attributes of useful information disclosed in the report; clearly articulated structured disclosure objectives, as well as examples of relevant information and metrics for each area of content. A critical analysis of the IFRS Practice Statement Exposure Draft showed that the proposed in it approach would ensure sufficient discipline of reporting entities together with flexibility in reporting. The use of its provisions by

Ukrainian enterprises in preparing management reports would improve their quality and usefulness to investors, creditors and other stakeholders.

Keywords: management report, management commentary, financial information, non-financial information, financial reporting, information users.

Постановка проблеми. Проблема недостатньої релевантності та корисності фінансової інформації, що розкривається у звітності для інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів підприємств, є сьогодні загальноновизнаною. Це підтверджується чисельними емпіричними доказами, які послідовно свідчать про зниження здатності такої інформації пояснювати вартість акцій підприємств, відображати поточні та прогнозувати майбутні результати їх діяльності [1]. Без додаткового розкриття підприємствами нефінансової інформації неможливо забезпечити достовірне, комплексне оцінювання та моніторинг результатів діяльності підприємств, їх впливу на суспільство, управління змінами у напрямку сталого розвитку, що передбачає поєднання довгострокової прибутковості із соціальною справедливістю та захистом навколишнього середовища.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлено необхідність складання та подання разом з фінансовою звітністю звіту про управління, який поряд із фінансовою, містить також і нефінансову інформацію. Звіт керівництва (в українському законодавстві – звіт про управління) є новою для вітчизняних підприємств формою звітування. Її запровадження було зумовлено процесом імплементації норм міжнародного й європейського права у норми внутрішньодержавного, зокрема це стосується законодавчих актів ЄС у сфері бухгалтерського обліку.

Разом з тим недосконалість законодавчої бази, неузгодженість окремих нормативно-правових документів, а також недостатній досвід вітчизняних підприємств у складанні звіту керівництва зумовлює виникнення питань та невизначеностей щодо його структури, форми подання та необхідного змістового наповнення. Крім того, дослідження показують, що існуючі формати звіту керівництва не повною мірою відповідають сучасним інформаційним потребам користувачів, зокрема це стосується розкриття інформації щодо соціальних та екологічних аспектів сталого розвитку підприємства, його нематеріальних активів, ризиків та перспектив розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зважаючи на те, що запровадження звіту керівництва (звіту про управління) в Україні від-

булось не так давно, тема його дослідження сьогодні є доволі актуальною серед вітчизняних науковців. Зокрема, сутність, принципи складання і призначення звіту керівництва досліджувала А.В. Озеран [2; 3], етапи складання звіту про управління розглядалися Т.А. Боднар [4]. Роль звіту у підвищенні рівня інформаційної відкритості підприємств, його переваги і недоліки, а також основні вектори розвитку звітування досліджували І.В. Жиглей та Д.М. Захаров [5]. Розвитку змістовного наповнення звіту про управління на основі аналізу та пропозицій щодо удосконалення нормативного регулювання присвячені праці В.Ю. Царук [6] та В. Онищенко [7]. Особливості консолідованого звіту про управління були предметом вивчення К.В. Безверхого та В.П. Пантелєєва [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, відповідаючи на існуючі виклики та еволюцію потреб користувачів інформації, ініціювали зміни вимог й рекомендацій щодо розкриття інформації у звіті керівництва. Важливим є дослідження цих змін, а також можливості та доцільності їх імплементації у нормативно-правові документи та практику складання звітів керівництва вітчизняними підприємствами.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження національних та міжнародних вимог й рекомендацій до складання звіту керівництва, а також аналіз змін, що пропонуються Радою з МФЗ у цій сфері та вивчення доцільності їх імплементації в Україні з метою вдосконалення нормативно-правового забезпечення та практики складання звітів керівництва вітчизняними підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова практика підготовки і оприлюднення підприємствами розширених річних звітів, у яких фінансові показники доповнюються додатковою інформацією описового характеру, має майже півстолітню історію. Зростаючі вимоги до підзвітності бізнесу, транспарентності корпоративного управління тощо зумовили появу документу, підготовленого, як правило, радою директорів, де розкривається додаткова фінансова інформація, що не регулюється стандартами обліку та звітності, але є необхідною для об'єктивного відображення фінансового

стану та результатів діяльності підприємства, а також нефінансова інформація, пов'язана з корпоративною соціальною відповідальністю та корпоративним управлінням [2]. Такий звіт став обов'язковою, невід'ємною частиною річної звітності підприємств у більшості країн світу і може називатись по-різному: звіт керівництва (Management Report) або коментар керівництва (Management Commentary); у США та Канаді підприємства зобов'язані скласти звіт під назвою «Обговорення та аналіз керівництва» (Management Discussion and Analysis (MD&A)); у Австралії – звіт «Оцінка діяльності та фінансовий огляд» (Operating and Financial Review); у Великобританії – «Стратегічний звіт» (Strategic Report) та «Звіт директорів» (Director's Report).

Впровадження звіту про управління в Україні відбувалося у декілька етапів. В редакції Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 01.01.2018 р. вперше було згадано про те, що звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені законом. Визначення ж терміну «звіт про управління» як документу, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності, з'явилося в редакції закону від 16.11.2018 р. [9]. Від подання звіту про управління звільняються мікропідприємства та малі підприємства, а середні мають право не відображати у звіті нефінансову інформацію.

Порядок складання та подання звіту про управління регулює Міністерство фінансів, а для банків – Національний банк України. Згадка про звіт про управління є також у п. 2 Порядку подання фінансової звітності, затвердженому постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419, де зазначається, що підприємства (крім бюджетних установ, мікропідприємств та малих підприємств) подають звіт про управління разом з річною фінансовою звітністю [10]. Отже, звіт про управління трактується не як частина фінансової звітності, а як окремий, доповнючий документ, що розкриває суттєву для користувачів інформацію, відсутню у фінансовій звітності. Подають звіт про управління певним державним регулятивним органам, зокрема НКЦПФР (акціонерні товариства) та НБУ (комерційні банки). Разом з тим, законодавством України не передбачено подання цього звіту до Державної податкової служби чи Державної служби статистики України. Не можуть застосовуватись

також штрафні санкції за неоприлюднення звіту, за винятком можливості накладення штрафу на аудиторів, оскільки Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258 [11] встановлено, що аудиторський звіт повинен містити інформацію лише про узгодженість звіту про управління з фінансовою звітністю та про наявність суттєвих викривлень та їх характер. Тобто, фактично перевіряється лише сама наявність звіту та відповідність цифр. Така ситуація не спонукає підприємства до покращення якості звітів, зміни формального підходу до їх підготовки.

Необхідно відзначити, що існує термінологічна невідповідність між окремими вітчизняними нормативно-правовими актами. Так, Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» встановлює необхідність складання і подання не «звіту про управління», а «звіту керівництва» як складової частини річної та проміжної інформації про емітента (ст. 126) [12]. Ми погоджуємося із позицією А.В. Озеран [3, с. 986], що коректнішою назвою звіту, у якому відображається позиція, бачення керівництва щодо стану та розвитку підприємства, є саме «звіт керівництва», а поява різних термінів є наслідком неузгодженості перекладу та імплементації відповідних нормативних документів ЄС.

У країнах ЄС необхідність складання і оприлюднення звіту керівництва визначено двома директивами Європейського Парламенту та Ради ЄС – Директивою 2013/34/ЄС від 26 червня 2013 р. про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств, а також Директивою 2014/95/ЄС від 22 жовтня 2014 р. (вступила в дію 1 січня 2017 р.), яка внесла зміни (доповнення) до попередньої Директиви, що стосуються розкриття нефінансової інформації та інформації щодо різноманіття певними великими підприємствами і групами.

Директивою 2013/34/ЄС звіт керівництва трактується як важлива складова саме фінансової звітності. Він повинен розкривати інформацію щодо стану та перспектив розвитку суб'єкта господарювання, ризиків та невизначеностей його діяльності. Фінансова інформація повинна містити аналітичні та прогнозні дані, що характеризують результати діяльності, фінансовий стан підприємства та існуючі ризики й невизначеності; нефінансова – представляти загальну характеристику підприємства та його діяльності, перспективи та стратегії розвитку, а також екологічні та соціальні аспекти. У разі необхідності, звіт може містити

посилання на показники річної фінансової звітності та додаткові пояснення щодо них [13].

Директивою 2014/95/ЄС були внесені зміни (доповнення) до статей Директиви 2013/34/ЄС, які стосуються звіту керівництва (ст. 19, 20, 29) [14]. У ній визначено, що великі підприємства, які становлять суспільний інтерес і середня кількість працюючих яких протягом фінансового року досягає 500 осіб, повинні додатково включати до свого звіту керівництва нефінансовий звіт (Non-financial statement). Також підприємствам – емітентам цінних паперів, допущених до торгів на регульованих ринках капіталу країн ЄС, необхідно включати до свого звіту керівництва ще один розділ – звіт про корпоративне управління (Corporate governance statement).

Директиви 2013/34/ЄС та 2014/95/ЄС не передбачають певної обов'язкової структури звіту керівництва, визначених показників, підходів до розкриття інформації. Звіт складається за довільною формою, проте підприємства можуть використовувати національні, європейські чи міжнародні рамкові підходи, керівництва або стандарти, зокрема такі, як стандарти Глобальної ініціативи зі звітності (GRI Standards), Міжнародна концепція інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Framework), стандарти бухгалтерського обліку сталого розвитку (SASB Standards), положення Глобального договору ООН (UN Global Compact) тощо. Розроблені навіть окремі рекомендації по застосуванню певних стандартів при складанні звіту керівництва. Так, Глобальною ініціативою зі звітності було підготовлено документ під назвою «Поєднання стандартів GRI та Європейської директиви щодо розкриття нефінансової інформації та інформації щодо різноманіття», який показує, як стандарти GRI можна використовувати для забезпечення відповідності вимогам Директиви 2014/95/ЄС [15].

Удосконалення національних законодавчо-нормативних документів та практики розширеного звітування вітчизняних підприємств зумовлює необхідність дослідження та подальшої можливої імплементації не лише норм Директив ЄС, а також і Міжнародних стандартів фінансової звітності. Практичне положення 1 МСФЗ «Коментарі керівництва» (IFRS Practice Statement 1 Management Commentary) було ухвалене Радою з МСФЗ у 2010 р. з метою гармонізації та стандартизації діючої практики складання звітів керівництва. Практичне положення 1 (далі – PS1) має добровільний, рекомендаційний характер застосування та забез-

печує основу для представлення коментарів керівництва, які стосуються фінансової звітності, підготовленої відповідно до МСФЗ.

За визначенням PS1 звіт керівництва (коментарі керівництва) – це звіт описової форми, який надає контекст, що допомагає інтерпретувати фінансовий стан, фінансові результати та рух грошових коштів суб'єкта господарювання. Звіт надає також керівництву можливість пояснити свої цілі та стратегії їх досягнення, розкрити основні тенденції та фактори, які можуть вплинути на майбутні результати діяльності, стан та розвиток підприємства. Звіт керівництва характеризує не лише сьогодення, але й минуле та майбутнє; він повинен доповнювати та поглиблювати інформацію, представлену у фінансовій звітності [16]. На відміну від Директив ЄС, у PS1 визначено не лише рекомендовані структурні елементи звіту керівництва, але й загальні принципи та якісні характеристики інформації, яка подається у звіті. Рекомендована структура та зміст звіту керівництва згідно з Практичним положенням 1 МСФЗ «Коментарі керівництва» (PS1) представлена у табл. 1.

27 травня 2021 року Рада з МСФЗ опублікувала Проект оновленого Практичного положення МСФЗ «Коментарі керівництва» ED/2021/6 (IFRS Practice Statement Exposure Draft Management Commentary) [17]. При цьому обговорення необхідності та напрямів удосконалення діючого вже більше 10 років положення PS1 тривало з 2017 р. Основними причинами необхідності перегляду чинного PS1 стали зміни інформаційних потреб інвесторів та кредиторів; нововведення в інших регулятивних вимогах та рекомендаціях до звітності підприємств; існуючі недоліки у діючій практиці підготовки звітності, такі як: проблеми зіставності інформації, що подається у коментарях керівництва, її фрагментарність, неузгодженість, незбалансованість тощо. Дослідження Ради з МСФЗ [17] показали також, що важливою проблемою є відсутність належного розкриття інформації про нематеріальні ресурси (зокрема ті, що не відображаються у фінансовій звітності), про відносини підприємства зі стейкхолдерами, а також екологічних, соціальних аспектів, які сьогодні є визначальними у забезпеченні сталого розвитку підприємств.

Проект оновленого Практичного положення МСФЗ «Коментарі керівництва» ED/2021/6 (далі – ED/2021/6) представляє собою комплекс вимог та рекомендацій, які охоплюють: процедури підготовки звіту керівництва; мету звіту керівництва; зміс-

Таблиця 1

**Структура та зміст звіту керівництва
згідно з Практичним положенням 1 МФСЗ «Коментарі керівництва» (PS1)**

Структурний елемент звіту	Вимоги до змісту
Характер бізнесу	<p>Опис бізнесу, стратегічних варіантів та перспектив його розвитку. Залежно від характеру бізнесу, звіт керівництва може включати таку інформацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> – галузі, в яких веде діяльність суб'єкт господарювання; – основні ринки та конкурентна позиція на цих ринках; – суттєві особливості правового, регуляторного та макроекономічного середовища, що впливає на суб'єкт господарювання та ринки, на яких суб'єкт функціонує; – основні продукти, послуги, бізнес-процеси та методи дистрибуції; – структура суб'єкта господарювання та те, як створюється вартість.
Цілі та стратегії	<p>Характеристика цілей та стратегій суб'єкта господарювання, наприклад, інформація про те, як керівництво має намір реагувати на ринкові тренди, загрози та можливості, які представляють ці ринкові тренди;</p> <p>характеристика суттєвих змін в цілях і стратегіях порівняно з попереднім періодом або періодами;</p> <p>пояснення взаємозв'язку між цілями, стратегією, діями менеджменту та винагородою керівників тощо.</p>
Ресурси, ризики і відносини	<p>Чіткий опис найважливіших ресурсів, ризиків і відносин, які, на думку керівництва, можуть вплинути на вартість підприємства, а також способи управління цими ресурсами, ризиками та відносинами, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз доцільності структури капіталу, фінансових операцій, ліквідності та грошових потоків, людських та інтелектуальних ресурсів тощо; – основні ризики (стратегічні, комерційні, операційні, фінансові) та їх зміни, плани та стратегії підприємства щодо подолання чи зменшення цих ризиків, ефективність стратегій управління ними; – суттєві відносини суб'єкта господарювання із зацікавленими сторонами, управління ними, імовірний вплив цих відносин на результати діяльності і вартість суб'єкта господарювання.
Результати та перспективи	<p>Чіткий опис фінансових та нефінансових результатів діяльності підприємства та ступінь, до якого вони можуть свідчити про майбутні результати та оцінку керівництвом перспектив суб'єкта господарювання;</p> <p>пояснення результатів діяльності суб'єкта господарювання та його розвитку, характеристика взаємозв'язку між результатами, цілями та стратегіями керівництва для досягнення цих цілей, характеристика та аналіз суттєвих змін у фінансовому стані, ліквідності та результативності порівняно з попереднім періодом або періодами;</p> <p>аналіз перспектив суб'єкта господарювання, який може включати цілі фінансових та нефінансових заходів, пояснення ризиків та припущень, необхідні користувачам для оцінки ймовірності досягнення визначених цілей</p>
Вимірники та показники результативності	<p>Фінансові та нефінансові вимірники (кількісні оцінки, які відображають критичні фактори успіху суб'єкта господарювання) та показники (описові дані, що характеризують управління бізнесом, або кількісні вимірники, які надають непрямі свідчення результативності), які використовуються для оцінювання прогресу у досягненні заявлених цілей;</p> <p>пояснення причин й характеру зміни результатів та показників.</p>

тові області обговорення у звіті керівництва; якісні характеристики інформації; метрики, які менеджмент включає у звіт керівництва.

Рада з МСФЗ пропонує подвійну мету звіту керівництва:

– надання інформації, яка покращує розуміння інвесторами та кредиторами фінансових результатів та фінансового стану підприємства, що відображаються у його фінансовій звітності;

– забезпечення формування судження про фактори, які можуть вплинути на здатність підприємства створювати вартість і генерувати грошові потоки у всіх часових горизонтах, у тому числі у довгостроковій перспективі.

У проекті ED/2021/6 застосований підхід, оснований на цілях. Він визначає цілі розкриття інформації і надає рекомендації щодо змісту інформації, яку необхідно розкривати для досягнення цих цілей.

PS1 2010 року містить широкий опис того, що керівництво повинно розкривати у кожному розділі (області змісту) звіту керівництва, які можна розглядати як широкі цілі розкриття інформації (табл.1). Однак Рада з МСФЗ вважає, що вони недостатньо чіткі або конкретні, щоб допомогти керівництву визначити інформацію, необхідну для досягнення передбачених цілей. У ED/2021/6 пропонується замінити ці широкі описи чіткими цілями розкриття інформації для кожної області змісту.

Цілі розкриття інформації структуровані в три компоненти:

1) ключову ціль (headline objective) – характеризує загальні інформаційні потреби інвесторів та кредиторів у відповідній змістовій області;

2) цілі оцінки (assessment objective) – описують оцінки, які ґрунтуються на інформації, наданій для області змісту;

3) конкретні цілі (specific objectives) – описують детальні інформаційні потреби інвесторів та кредиторів для кожної області змісту.

Запропоновані цілі розкриття інформації охоплюють шість областей змісту: бізнес-модель(і); стратегія; ресурси та відносини; ризики; зовнішнє середовище; фінансові результати та фінансовий стан, пов'язаних між собою, як це показано на рис. 1. Проект ED/2021/6 передбачає, що у звіті керівництва має бути представлена інформація, яка відповідає цілям розкриття, визначеним для кожної області змісту.

У PS1 2010 р. було визначено п'ять областей (елементів) змісту, які необхідно розкрити у звіті керівництва. Тепер Рада з МСФЗ, як

було вказано вище, пропонує визначити шість таких областей, які, загалом, відповідають попереднім, проте:

– «ресурси та відносини» розглядаються окремо від «ризиків», оскільки вони відіграють все більшу роль у здатності суб'єктів господарювання створювати вартість та генерувати грошові потоки, а їх вплив на підприємство не є тотожним впливу ризиків;

– «зовнішнє середовище», яке зараз розглядається як частина бізнес-моделі, тепер утворюватиме окрему область змісту. Фактори та тенденції зовнішнього середовища можуть вплинути не лише на бізнес-модель суб'єкта господарювання, але й на стратегію менеджменту щодо підтримки та розвитку цієї моделі, а також на ресурси, відносини або ризики. Крім того, інвестори та кредитори все частіше потребують інформацію про екологічні та соціальні фактори, які впливають на здатність підприємства створювати вартість та генерувати грошові потоки;

– «перспективи» більше не будуть виокремлюватися у відповідній області змісту. Інформація про перспективи розвитку підприємства є важливою для користувачів, але вона повинна бути представлена в усіх областях змісту, зокрема при поясненні стратегії менеджменту, зовнішнього середовища та ризиків суб'єкта господарювання;

– визнано недоцільним виокремлювати таку область змісту як «вимірники та показники результативності». Натомість положенням рекомендуються метрики (metrics), представлені в ED/2021/6 для кожної області змісту як частина запропонованих вимог та прикладів щодо відбору та подання суттєвої інформації.

В Україні зміст та порядок складання звіту керівництва (звіту про управління) регулюються Методичними рекомендаціями, затвердженими наказом МФУ від 7 грудня 2018 р. № 982. Варто зазначити, що загальні вимоги до змісту звіту про управління у цьому документі відповідають вимогам, визначеним Директивами 2013/34/ЄС та 2014/95/ЄС. Разом з тим, у Методичних рекомендаціях № 982 запропоновано чітко окреслені напрями представлення інформації, а саме: 1) організаційна структура та опис діяльності підприємства; 2) результати діяльності; 3) ліквідність та зобов'язання; 4) екологічні аспекти; 5) соціальні аспекти та кадрова політика; 6) ризики; 7) дослідження та інновації; 8) фінансові інвестиції; 9) перспективи розвитку; 10) корпоративне управління (складають підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів

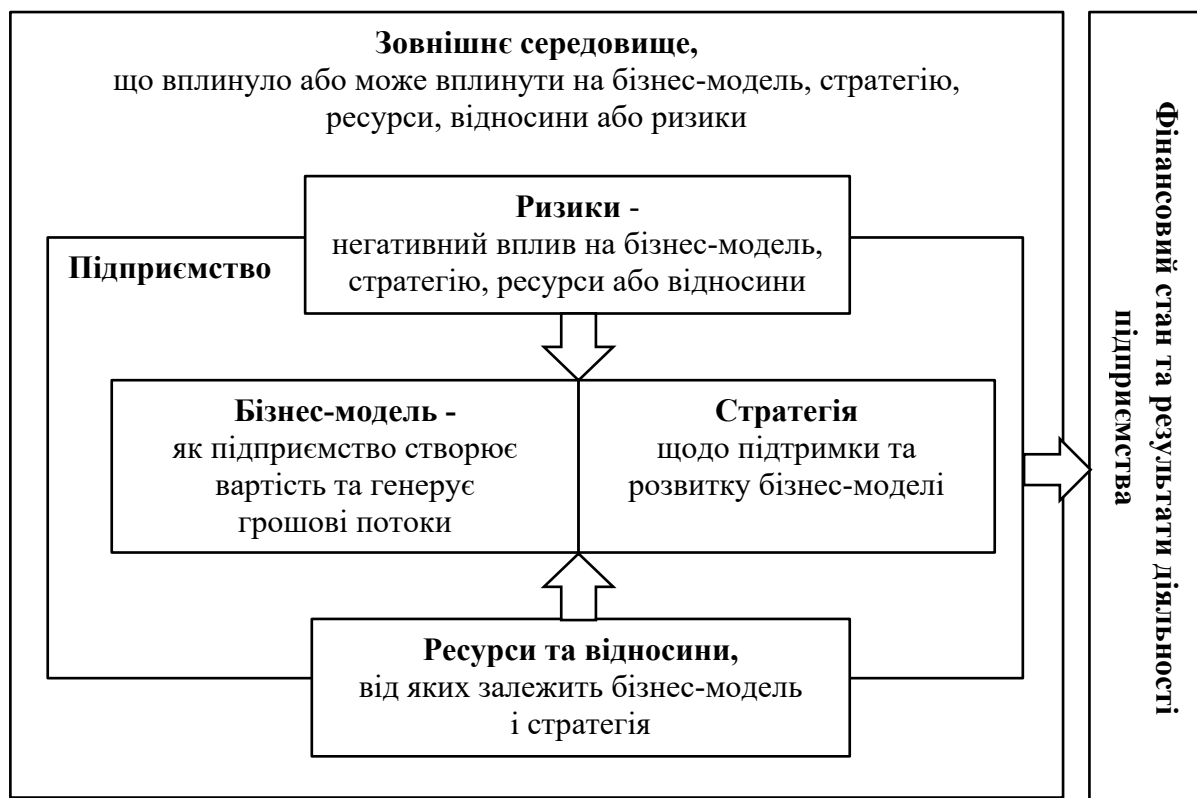

Рис. 1. Области змісту звіту керівництва та взаємозв'язок між ними

Джерело: сформовано авторами на основі [18]

на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію) [18]. Детально визначено також змістове наповнення кожного напрямку, проте зазначається, що вказаний перелік напрямів і показників не є вичерпним, і підприємство може розкривати усю інформацію, яку вважає необхідною. В загальному, звіт має висвітлити чинники, що впливають на: фінансовий стан та результати діяльності, здатність підприємства створювати вартість та генерувати грошові потоки у майбутньому з урахуванням відповідних ризиків та невизначеностей.

Ще одним нормативним документом, який регулює структуру та зміст звіту про управління, є Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України № 373 [19]. Розділом IV Інструкції визначено, що банк у звіті про управління відображає інформацію за такими напрямками, як: характер бізнесу; цілі керівництва та стратегії досягнення цих цілей; ресурси, ризики та відносини; результати діяльності та перспективи подальшого розвитку; ключові показники діяльності. Такі структурні елементи звіту цілком відповідають міжнародним рекомендаціям, а саме – Практичному

положенню 1 МФСЗ «Коментарі керівництва» (PS1), а положення Інструкції № 373 можуть бути використані не лише банками, але й вітчизняними підприємствами.

Висновки. Звіт керівництва є усталеною формою звітування підприємств у багатьох країнах світу та порівняно новою практикою (з 2018 р.) для вітчизняних суб'єктів господарювання. З його допомогою менеджмент має змогу поглибити та розширити змістове наповнення фінансової звітності, що публікується, а користувачі отримують можливість краще зрозуміти та оцінити фінансовий стан, результати діяльності, основні напрями розвитку, існуючі ризики, фактори, які можуть вплинути на майбутні результати діяльності та стан підприємства. Національні вимоги та рекомендації до складання звіту про керівництво базуються, в основному, на Директивах 2013/34/ЄС та 2014/94/ЄС, та містять ряд недоліків й неузгодженостей. Разом з тим удосконалення національних законодавчо-нормативних документів та практики звітування вітчизняних підприємств зумовлює необхідність аналізу та подальшої можливої імплементації не лише норм Директив ЄС, але й рекомендацій Ради з Міжнародних стандартів

фінансової звітності та новацій, які відбуваються у цій сфері.

Зміни інформаційних потреб користувачів фінансової звітності, новації в регулятивних вимогах та рекомендаціях до звітності підприємств, існуючі недоліки у діючій практиці підготовки звітності, такі як: проблеми зіставності інформації, що розкривається у звіті керівництва, її фрагментарність, неузгодженість, незбалансованість тощо стали причиною перегляду Радою з МСФЗ існуючих рекомендацій щодо складання звіту керівництва. Оpubлікований Проект оновленого Практичного положення МСФЗ «Коментарі керівництва» має ряд переваг. Він представляє комплекс положень, які охоплюють: процедури підготовки звіту керівни-

цтва; його уточнену та розширену мету; вимоги до якісних характеристик інформації, що подається у звіті; чітко сформульовані структуровані цілі розкриття інформації, а також приклади суттєвої інформації й метрик (показників) для кожної області змісту, які варто розкривати, щоб досягнути цілей розкриття інформації, а значить – задовольнити інформаційні потреби інвесторів і кредиторів як основних користувачів звітності. Такий підхід дасть змогу забезпечити достатню дисципліну звітуючих підприємств разом з достатньою гнучкістю у формуванні звіту для зосередження на питаннях, які є ключовими для здатності відповідного суб'єкта господарювання створювати вартість і генерувати грошові потоки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Baruch L. The deteriorating usefulness of financial report information and how to reverse it. *Accounting and Business Research*. 2018. Vol. 48. No. 5. P. 465–493.
2. Рогозний С., Озеран А. Звіт про управління: історичні й законодавчі передумови складання. *Бухгалтер&Закон*. 2019. № 03-04. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ011381>
3. Озеран А.В. Звіт керівництва: сутність, структура та місце у системі фінансової звітності суб'єкта господарювання. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 983–993.
4. Бондар Т.А. Звіт про управління: етапи складання. *Сучасні тенденції розвитку обліку, оподаткування, аналізу і аудиту*. Київ : КНЕУ, 2017. С. 115–117.
5. Жиглей І.В., Захаров Д.М. Звіт з управління – складова фінансової, нефінансової чи інтегрованої звітності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 1(42). С. 18–24.
6. Царук В.Ю. Розвиток звіту про управління в системі інформаційного забезпечення корпоративного управління. *Облік і фінанси*. 2020. № 1(87). С. 69–76.
7. Онищенко В. Порівняння національних та міжнародних вимог до складання звіту про управління. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4(16). С. 230–238.
8. Безверхий К.В., Пантелеєв В.П. Консолідований звіт про управління. Новації управлінської практики звітування. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 1–2. С. 37–46.
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. Постанова КМУ Про затвердження Порядку подання фінансової звітності від 28 лютого 2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>
11. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
12. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
13. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EN>
14. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095>
15. Linking the GRI Standards and the European Directive on non-financial and diversity disclosure. GRI. Global Sustainability Standards Board, 2017. 14 p. URL: <https://www.globalreporting.org/media/mwydx52n/linking-gri-standards-and-european-directive-on-non-financial-and-diversity-disclosure.pdf>
16. IFRS Practice Statement 1 Management Commentary. A framework for presentation. IFRS Foundation, 2010. URL: https://service.betterregulation.com/sites/default/files/upload/2019-03/ifrspracticestatement1_130.pdf
17. IFRS Practice Statement Exposure Draft ED/2021/6 Management Commentary. IFRS Foundation, May 2021. 121 p. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/management-commentary/ed-2021-6-management-commentary.pdf>

18. Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління» від 07.12.2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>

19. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» від 24.10.2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>

REFERENCES:

1. Baruch L. (2018) The deteriorating usefulness of financial report information and how to reverse it. *Accounting and Business Research*, vol. 48, no. 5, pp. 465–493.
2. Rohoznyi S., Ozeran A. (2019) Zvit pro upravlinnia: istorichni y zakonodavchi peredumovy skladannia [Management report: historical and legislative prerequisites], *Bukhhalter&Zakon*, no. 03-04. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ011381>
3. Ozeran A.V. (2018) Zvit kerivnytstva: sutnist, struktura ta mistse u systemi finansovoi zvitnosti subiekta hospodariuvannia [Management report: essence, structure and place in the financial reporting system of a business entity]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 18, pp. 983–993.
4. Bondar T.A. (2017) Zvit pro upravlinnia: etapy skladannia [Management report: stages of preparation]. *Suchasni tendentsii rozvytku obliku, opodatkuvannia, analizu i audytu*. Kyiv: KNEU, pp. 115–117.
5. Zhyhlei I.V., Zakharov D.M. (2019) Zvit z upravlinnia – skladova finansovoi, nefinansovoi chy intehrovanoi zvitnosti [Management report – a component of financial, non-financial or integrated reporting]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, vol. 1(42), pp. 18–24.
6. Tsaruk V.Iu. (2020) Rozvytok zvituvannia pro upravlinnia v systemi informatsiinoho zabezpechennia korporatyvnoho upravlinnia [Development of a management report in the corporate governance information support system]. *Oblik i finansy*, no. 1(87), pp. 69–76.
7. Onyshchenko V. (2018) Porivniannia natsionalnykh ta mizhnarodnykh vymoh do skladannia zvituvannia [Comparison of national and international requirements for preparation of management report]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no 4 (16), pp. 230–238.
8. Bezverkhyy K.V., Panteleiev V.P. (2018) Konsolidovanyi zvit pro upravlinnia. Novatsii upravlinskoi praktyky zvituvannia [Consolidated management report. Innovations in managerial reporting practices]. *Naukovyi visnyk natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu*, no. 1–2, pp. 37–46.
9. Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine” of 16.07.1999 No 996-XIV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for Submission of Financial Statements” of February 28, 2000, No 419. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>
11. Law of Ukraine “On Audit of Financial Statements and Auditing” of 21.12.2017 No 2258. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
12. Law of Ukraine “On Capital Markets and Organized Commodity Markets” of February 23, 2006, No 3480-IV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
13. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EN>
14. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095>
15. Linking the GRI Standards and the European Directive on non-financial and diversity disclosure (2017). GRI. Global Sustainability Standards Board, 14 p. Available at: <https://www.globalreporting.org/media/mwydx52n/linking-gri-standards-and-european-directive-on-non-financial-and-diversity-disclosure.pdf>
16. IFRS Practice Statement 1 Management Commentary. A framework for presentation (2010) IFRS Foundation. Available at: https://service.betterregulation.com/sites/default/files/upload/2019-03/ifrspracticestatement1_130.pdf
17. IFRS Practice Statement Exposure Draft ED/2021/6 Management Commentary (2021) IFRS Foundation, 121 p. Available at: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/management-commentary/ed-2021-6-management-commentary.pdf>
18. Order of the Ministry of Finance of Ukraine “On approval of Guidelines for the preparation of the management report” from 07.12.2018 No 982. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
19. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On approval of the Instruction on the procedure for preparation and publication of financial statements of banks of Ukraine” of 24.10.2011 No 373. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>